

Predmet mesiaca február

Listina Juraja I. Rákociho z roku 1644

Predmetom mesiaca je tentoraz originál listiny Juraja I. Rákociho, ktorý sa do zbierky nášho múzea dostal pravdepodobne vďaka šťastnej náhode. Náhoda, ktorá túto listinu zaviedla do nášho múzea, mohla spočívať v nepozornosti čitateľa, alebo sa stala vďaka ťažko čitateľnému písmu, keď sa majetok, ktorý sa v listine uvádza, prečítal a chápal ako Újvár (Nové Zámky) namiesto tam figurujúceho panstva Unghvár (Užhorod). Listina do múzea dostala pravdepodobne prostredníctvom rodiny K. Saskóa, ktorá mala s Užhorodom príbuzenské vzťahy.

Listina z 22. marca 1644 je adresovaná vdove grófa Jána Homonnaiho, grófke Anne Jakušič, ktorej je dané na vedomie, že kvôli úmrtiu jeho manžela knieža Rákoci berie mesto Užhorod so všetkými príslušenstvami, majermi a dobytkom pod svoju správu a že táto listina má byť toho dôkazom. Mohol to byť aktom revanšu, keďže bol to práve hornouhorský kapitán, kvôli ktorému Rákociho často musela bolieť hlava. Mohli mu prekážať aj obrovské majetky, ktoré zo strany kráľa a cirkvi boli vrátené jeho otcovi, Jurajovi III. Drugethovi, za jeho zásluhy na poli šírenia katolicizmu. Podľa svedectva tejto listiny sa panstvo Užhorod dostáva do rúk protestanského kniežaťa. Lineckým mierom medzi kniežaťom a panovníkom Ferdinandom III. z roku 1645 sa knieža Rákoci de iure dostal k doživotnému vlastníctvu siedmich žúp, medzi ktorými figuruje aj Užhorod.

Gróf Ján bol z rodu Drugethovcov, šľachticov francúzsko-neapolského pôvodu, ktorý už pred rokom 1383 preniesli svoje sídlo do Humenného a začali používať pri mene prídomok Homonna, Homonnai. Ján X. Drugeth bol v stopách svojho otca prívržencom protireformácie, obnovil činnosť kolégia v Humennom, do mesta znovu usadil jezuitov, z mesta dokonca vyhnal protestantského farára. Roku 1632 sa stáva zemplínskym a užským županom, roku 1636 bol menovaný za hornouhorského hlavného kapitána a za krajinského sudcu, kráľovského komorníka a radcu. Zomrel vo veku 36 rokov. Jeho manželka, Anna Jakušič, sestra jágerského

biskupa, významne prispela k uskutočneniu tzv. Užhorodskej jednoty, na základe ktorej v roku 1646 gréckokatolícki kňazi s podmienkou zachovania východného obradu vstúpili pod zvrchovanosť rímskeho pápeža.

Po potlačení povstania Františka II. Rákociho „protihabsbursky orientovaný“ Užhorod postupne strácal svoje privilégiá a roku 1740 sa stal tzv. kráľovským komorovým mestom.